

Conjunctuurindicator

Conjunctuur op top beland

De jongste DNB-conjunctuurindicator, die vooruitblijkt tot en met september, toont steeds scherper de contouren van een naderende omslag. Een dergelijke afvlakking na de krachtige conjuncturele verbetering vormt een indicatie dat de groei de komende maanden zal gaan afzwakken. De geringe omvang van de daling en het hoge niveau waarop de conjunctuur zich nog steeds bevindt, impliceren overigens dat aan deze daling nog geen al te grote conclusies mogen worden verbonden. Van de vijf componenten waaruit de indicator is opgebouwd zijn drie op een

Tabel 1. De conjunctuurindicator en de samenstellende bestanddelen

	jan.-mrt. '95	apr.-juni '95	juli-sep. '95
1. FOO	0,45	0,47	0,46
2. VBI	0,29	0,35	0,34
3. RM1	0,16	0,22	0,23
4. IFO	0,70	0,88	1,00
5. NCM	0,22	0,08	-0,08
DNB-indicator	1,82	2,00	1,95

'plateau' beland (zie tabel 1). Deze zijn de feitelijke orderontvangst (FOO) en de verwachte bedrijvigheid in de industrie (VBI) en de reële geldhoeveelheid (RM1). Een vierde indicator, te weten de IFO-conjunctuurindicator van de Duitse industrie stijgt daarentegen nog, terwijl de verwachte omzet van nieuwe NCM-po-

lishouders een daling van de conjunctuur indiceert (NCM).

Het beloop van andere conjunctuurindicatoren past in het bovengeschetste beeld. Zo ziet het er naar uit dat de bezettingsgraad van de Nederlandse verwerkende industrie – na eerder fors te zijn opgelopen – niet verder meer zal stijgen. Elders in de wereld zijn bezettingsgraden eveneens sterk opgelopen. Hierdoor neemt de inflatoire druk toe. Voor de gezamenlijke OESO-landen lijkt de inflatie daarmee het laagste punt in de conjunctuurcyclus te zijn gepasseerd¹. In het kielzog van de afvallende conjunctuur lijkt ook het vertrouwen van de Nederlandse

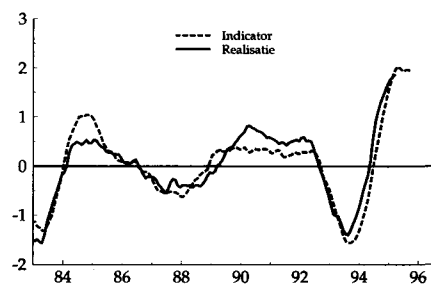
DNB

consument in het economisch klimaat niet meer verder te verbeteren.

De krachtige economische ontwikkelingen wekken overigens tot dusverre maar mondjesmaat de kooplust van de consument op: de totale gezinsbestedingen blijven nog steeds

achter bij de economische groei, al is er bij sommige bestedingscategorieën recentelijk sprake van een versnelling van de groei. De consumptie van duurzame goederen is hiervan een voorbeeld, maar ook de reisbestedingen van Nederlanders in het buitenland. De laatsten zijn in belangrijke mate bepaald door inkomens-

Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator

ontwikkelingen². Met de toegenomen welvaart zijn daardoor steeds meer Nederlanders het buitenland gaan opzoeken. Het afgelopen jaar werd bijna f 16 mrd uitgegeven aan vakanties en zakenreizen in het buitenland, waarvan circa 30% alleen al in de zomermaanden juli en augustus. Tegelijkertijd deinen de reisuittagen mee op de golven van de conjunctuur. Tabel 2 laat dit laatste zien. In de jaren 1992 en 1993 – het jaar waarin de conjunctuur een dieptepunt bereikte – liep het groeitempo sterk terug. In 1993 krompen de reële reisuittagen zelfs met ruim 3%.

Sindsdien zijn de reële reisbestedingen herstellende, zij het in nog bescheiden mate, en maakt Nederland zich – geruggesteund door de bijzondere omstandigheid dat de dollar en enkele Europese munten ondergewaardeerd zijn geraakt³ – met de aanvang van de zomervakantie weer op voor een massale uittocht naar het buitenland.

Tabel 2. Reisuittagen in het buitenland, jaarlijkse volumegroei (%)

	1991	1992	1993	1994	1995 ^b
Groei ^a	10,8	5,9	-3,3	0,3	1,8

a. Reisuittagen gedeïndeerd met de prijsindex gezinsconsumptie.

b. Twaalfmaandsgroei juni '94/mei '95 t.o.v. juni '93/mei '94.

1. Zie De Nederlandsche Bank, *Kwartaalbericht*, juni 1995.

2. Zie bij voorbeeld M.M.G. Fase en F. Spaans, Reisverkeer en betalingsverkeer voor Nederland: een statistische analyse voor de jaren zeventig, De Nederlandsche Bank, *Kwartaalbericht*, nr. 3, 1979 en P.J.A. van Els en P. Kramer, 1988, Het Nederlandse reisverkeer in de laatste tien jaar: een statistische analyse, De Nederlandsche Bank, *Kwartaalbericht*, nr. 2, 1988.

3. Zie De Nederlandsche Bank, *Kwartaalbericht*, juni 1995, blz. 16.